

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Psihopedagogie Specială
1.4 Domeniul de studii	Științele ale Educației
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Terapia Limbajului și Audiologie Educațională / Logoped (Cod COR* 226603), Consilier învățământ (Cod COR* 235103) și Expert învățământ (Cod COR* 235104)

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Terapia tulburărilor articulatorii și fonologice/Therapy of articulatory and phonological disorders PMR2103						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. univ. dr. Carolina Bodea Hațegan						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. univ. dr. Carolina Bodea Hațegan						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DA

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					35
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					33
Tutoriat					6
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	108				
3.8 Total ore pe semestru	150				
3.9 Numărul de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competențe	• Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Se va apela la ilustrarea tulburărilor articulatorii și fonologice prin utilizarea unui bogat material audio-video • Se utilizează și platforma TEAMS
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • Activitatea va fi centrată pe prezentări de cazuri și modele specifice de intervenție • Se utilizează și platforma TEAMS

6. Competențele specifice acumulate și rezultate ale învățării

Competențe profesionale	<p>C2. Realizează un demers diagnostic complex și de diagnostic diferențial în contextul tulburărilor de limbaj prin utilizarea instrumentarului psihopedagogic și logopedic.</p> <p>Rezultate ale învățării</p> <p>2.1. Absolventul cunoaște teste, probe, instrumente formale de evaluare specifice diferitelor tablouri patologice din contextul tulburărilor de limbaj.</p> <p>2.2. Absolventul cunoaște și aplică în selecția instrumentelor de evaluare diagnostică criterii de calitate psihometrică riguroase aferente acestei funcții a evaluării.</p> <p>2.3. Absolventul realizează diagnosticul diferențial între diferitele tipuri de tulburări de limbaj și comunicare și alte dizabilități, folosind instrumentarul de specialitate adecvat, precum și rezultatele evaluărilor realizate de alți specialiști (psihologi clinicieni, medici O.R.L., etc.).</p> <p>2.4. Absolventul elaborează instrumente informale sau adaptează instrumente existente care să informeze cât mai acurat și non-discriminativ procesul de diagnostic.</p> <p>2.5. Absolventul realizează recomandări privind efectuarea unor evaluări suplimentare (de natură medicală, psihologică, audiologică, kinetoterapeutică, etc.), în vederea delimitării corecte a tabloului patologic.</p> <p>2.6. Absolventul reevaluează și monitorizează evoluția cazurilor de tulburări de limbaj și comunicare în vederea identificării celor mai potrivite soluții terapeutice.</p> <p>2.7. Absolventul formulează în mod adecvat un prognostic în raport cu tipul tulburării de limbaj, vorbire, vârstă, prezența altor tulburări asociate, condiții medicale, inclusiv condiții de mediu.</p> <p>C3. Elaborează și implementează demersuri de intervenție adecvate copiilor cu tulburări de limbaj și comunicare, în contextul tendințelor actuale, în plan educațional și terapeutic;</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>3.1. Absolventul elaborează planuri/ programe de intervenție și consemnează orice modificare în aceste planuri în vederea ajustării continue a demersului de intervenție din contextul tulburărilor de limbaj.</p> <p>3.2. Absolventul selectează modalitățile terapeutice adecvate și le corelează cu conținuturile și resursele potrivite, în vederea dezvoltării de abilități și competențe funcționale pentru persoanele cu tulburări de limbaj.</p> <p>3.3. Absolventul corelează stilurile cognitive specifice elevilor cu tulburări de limbaj, cu strategiile de instruire și cu resurse educaționale / terapeutice corespunzătoare.</p> <p>3.6. Absolventul proiectează și implementează design-uri de cercetare în domeniul tulburărilor de limbaj, în vederea îmbunătățirii demersului terapeutic.</p> <p>3.7. Absolventul cunoaște diferite modalități de implementare a teleterapiei logopedice sub aspectul constrângerilor metodologice, legale, al cerințelor tehnice, dar și al limitărilor, inclusiv în ceea ce privește evidențele științifice actuale.</p> <p>3.8. Absolventul realizează demersuri de consiliere a părinților și aparținătorilor, în vederea selectării informate a unui program de intervenție.</p>
-------------------------	---

<p>Competențe transversale</p>	<p>C1. Aplicarea principiilor și a normelor de deontologie profesională fundamentate pe opțiuni valorice explicite în relație cu drepturile și demnitatea persoanelor cu dizabilități.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>1.1. Absolventul cunoaște codul de etică și deontologie profesională al domeniului terapiei limbajului.</p> <p>1.2. Absolventul îndeplinește cu responsabilitate sarcinile profesionale materializând principiile codului de etică profesională în vederea asigurării unui demers de evaluare și terapie adecvat în contextul tulburărilor de limbaj.</p> <p>1.3. Absolventul identifică situațiile în care sunt abateri de la codul de etică și normele deontologice profesionale.</p> <p>1.4. Absolventul analizează abordările diagnostice și terapeutice cu scopul de a asigura respectarea normele de etică și deontologie profesională.</p> <p>1.5. Absolventul realizează demersuri de evaluare și intervenție în sfera tulburărilor de limbaj și comunicare respectând drepturile fundamentale ale omului, normele legislative și demnitatea umană.</p> <p>1.6. Absolventul contribuie la îmbunătățirea calității serviciilor de terapie tulburărilor de limbaj, la dezvoltarea domeniului și a profesiei și respectă codul de etică profesională.</p> <p>C2. Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifice desfășurării proiectelor și programelor din domeniul științelor educației.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>2.1. Absolventul colaborează cu membri ai familiei și cu ceilalți specialiști în cadrul echipei multidisciplinare formate din: specialiști în terapia limbajului, psihopedagogi, audiologi educaționali, psihologi, profesori de sprijin/ itineranți, medici, asistenți sociali, etc.</p> <p>2.2. Absolventul asigură consiliere și informare de specialitate membrilor echipei interdisciplinare cu privire la particularitățile tablourilor de tulburare de limbaj și a dizabilităților auditive.</p> <p>2.3. Absolventul integrează elementele de diagnostic ale întregii echipe, în vederea identificării unor soluții terapeutice adecvate domeniului terapiei limbajului și audiologiei educaționale.</p> <p>2.4. Absolventul demonstrează abilități de comunicare eficientă în raporturile cu ceilalți membri ai echipei de lucru.</p> <p>2.5. Absolventul realizează o abordare interdisciplinară a cazurilor de tulburări de limbaj și comunicare, pe baza informațiilor oferite de echipa multidisciplinară.</p> <p>2.6. Absolventul deține tehnici de rezolvare a conflictelor în cadrul muncii în echipă.</p> <p>C3. Utilizarea metodelor și tehnicilor eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vederea formării și dezvoltării profesionale continue.</p> <p>Rezultate ale învățării:</p> <p>3.1. Absolventul utilizează platformele de e-learning, a învățării de tip blended learning și a bazelor de date internaționale pentru dezvoltarea personală și profesională.</p> <p>3.2. Absolventul identifică nevoia de învățare continuă, precum și soluțiile adecvate.</p> <p>3.3. Absolventul analizează critic noile direcții de evaluare și intervenție din domeniul terapiei tulburărilor de limbaj și comunicare.</p> <p>3.4. Absolventul utilizează bazele de date internaționale și resursele digitale, în vederea învățării continue.</p>
--------------------------------	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea și dezvoltarea cunoștințelor, abilităților și deprinderilor de intervenție terapeutică în domeniul terapiei tulburărilor articulatorii și fonologice.
7.2 Obiectivele specifice	<p>Să dobândească cunoștințe și abilități privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> • direcțiilor de diagnostic diferențial între tulburările din cele două categorii; • specificul abordării terapeutice la nivelul limbii române, cu implicații asupra selectării unui material lingvistic care poate fi utilizat în terapia diferitelor tulburări articulatorii și fonologice; • interdependența nivelului fonologic cu celelalte niveluri ale limbajului; • implicațiile deficitului asupra structurării terapiei la acest nivel al limbajului, dar și asupra abordării didactic-terapeutice la celelalte niveluri ale limbajului.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Clasificarea tulburărilor de pronunție și limbaj. Abordarea contrastivă a clasificărilor și delimitări criteriale (ICD 11, DSM-5, CIF).	Expunere	Prezentare ppt
Fonetic vs. fonologic în limba română. Inventarul fonemelor segmentale și suprasegmentale ale limbii române.	Prelegere, expunere interactivă	Prezentare ppt
Particularități ale structurării nivelului fonologic la copiii valizi. Elemente de neurofiziologia limbajului și psihologia dezvoltării.	Expunere, demonstrație	Soft educațional
Delimitarea principalelor tulburări fonologice în contextul diferitelor dizabilități.	Studii de caz	Activitate de grup
Terapia tulburărilor de limbaj. Abordare integratoare: fonetic, fonematic, fonologic.	Prelegere, expunere interactivă	Soft educațional
Tulburări ale auzului fonematic și implicațiile acestora.	Expunere interactivă	Prezentare audio-video
Specificul terapiei tulburărilor articulatorii și fonologice.	Problematizare	Prezentare audio-video
Direcții de proiectare a unor intervenții de reabilitare la nivel segmental.	Metoda proiectelor	Activitate de grup
Direcții de proiectare a unor intervenții de reabilitare la nivel suprasegmental.	Metoda proiectelor	Activitate de grup
Utilizarea mijloacelor informatice (spectograme, vizualizarea particularităților acustice ale fonemelor în contextul limbii române) în terapia tulburărilor de limbaj.	Demonstrația	Soft educațional
Coarticularea- definire și contexte de coarticulare –asimilare.	Expunere interactivă	Prezentare audio-video
Valorificarea particularităților asimilării în context terapeutic prin delimitarea direcțiilor de selecție a materialului lingvistic utilizat.	Expunere interactivă	Prezentare audio-video
Alte contexte coarticulatorii și specificul acestora în condițiile validității.	Expunere interactivă	Prezentare audio-video

Inteligibilitatea vorbirii. Modalități de calcul.	Prelegere, expunere interactivă	Prezentare ppt
Relația fonologic-morfologic-sintactic-pragmatic.	Prelegere, expunere interactivă	Prezentare ppt
Relația fonologic- lexematic/pragmatic.	Prelegere, expunere interactivă	Prezentare ppt
Bibliografie		
<p>Anca, M., Hațegan, C. (2008). <i>Terapia limbajului. O abordare interdisciplinară</i>, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.</p> <p>Bodea Hațegan, C., Talaș, D., Trifu, R. (2023). <i>Logopedia. Abordări moderne în terapia limbajului- modele de evaluare și direcții de intervenție</i>, Editura ASTTLR/Risoprint, Cluj-Napoca.</p> <p>Bodea Hațegan, C., Talaș, D. (2022). <i>Vocabularul. Noțiuni, clase și rețele semantice - pentru dezvoltarea laturii lexicale a limbajului</i>, Cluj-Napoca/Editura ASTTLR, p. 200, 978-606-95297-7-5, https://www.edituraasttlr.ro/product-page/vocabularul-no%C8%9Biuni-clase-%C8%99i-re%C8%9Bele-semantice</p> <p>Bodea Hațegan, C., Popescu, T. (2021). <i>Album logopedic-probă de evaluare a pronunției</i>, Editura ASTTLR, ISBN: 978-606-95297-0-6, https://www.edituraasttlr.ro/product-page/album-logopedic-prob%C4%83-de-evaluare-a-pronun%C8%9Biei.</p> <p>Bodea Hațegan, C., Popescu, T. (2021). <i>Album logopedic-grupuri consonantice</i>, Editura ASTTLR, ISBN: 978-606-95297-1-3, https://www.edituraasttlr.ro/product-page/album-logopedic-grupuri-consonantice</p> <p>Anca, M. (2007) (reed.) <i>Logopedie</i>, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.</p> <p>Bodea Hațegan, C. (2016). <i>Logopedia. Terapia tulburărilor de limbaj- Structuri deschise</i>, București: Editura Trei.</p> <p>Bodea Hațegan, C. (2015). <i>Tulburările de limbaj și comunicare</i>, în Roșan, A. (coord.) (2015). <i>Psihopedagogie specială. Modele de Evaluare și intervenție</i>, Editura Polirom, Iași p. 212-243</p> <p>Bodea Hațegan, C. (2014). <i>Probă de evaluare a abilităților morfologice în limba română. Aplicații psiholingvistice</i>, E-book, Editura Argonaut, Cluj-Napoca.</p> <p>Bodea Hațegan, C. (2013). <i>Tulburările de voce și vorbire. Evaluare și intervenție</i>, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.</p> <p>Bailey, T M, Plunkett, K & Scarpa, E (1999). A cross-linguistic study in learning prosodic rhythms: rules, constraints and similarity. <i>Language and Speech</i>, 42(1), pp 1-38.</p> <p>Celce-Murcia, M. (1987). <i>Current perspectives on pronunciation: Practices anchored in theory</i>. In J. Morley (Ed.). <i>Teaching pronunciation as communication</i> (pp. 1-12). Washington, DC: TESOL.</p> <p>Clark, J., Yallop, C. & Fletcher, J. (2007). <i>An introduction to phonetics and phonology</i>, 3rd. edition, Blackwell, Oxford (pages 84-90 and Section 7.17)</p> <p>Dascălu-Jinga, L. (2001). <i>Melodia vorbirii în limba română</i>, Univers Enciclopedic, București.</p> <p>Flosi, C.; Gervasoni, B. (1997). <i>Sentire, udire, ascoltare per comunicare. Testo pratico per l'educatione e la rieducatione all'ascolto in funzione della comunicazione linguistica</i>. Famiglie Italiane Associate per la Difesa dei Diritti degli Aidiolosi (F. I. A. D. D.), Erga Edizioni.</p> <p>Moldovan, I., (2006). <i>Corectarea limbajului oral</i>, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.</p> <p>Stan, I. T. (1996). <i>Studii de fonetică și fonologie</i>, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca</p> <p>Toma, I. (2000). <i>Limba română contemporană: fonetică, fonologie, lexicologie</i>, Editura Fundației România de Măine, București.</p> <p>Lecocq, P.; Leuwers, C.; Casalis, S.; Watteau, N. (1996). <i>Apprentissage de la lecture et comprehension d'enonces</i>, Lille, Presses Universitaires du Septentrion.</p> <p>Paul, R. (2007). <i>Language Disorders from Infancy through Adolescence: Assessment and Intervention</i>, 3rd Edition. St. Louis: Mosby-Year Book.</p> <p>Slama-Cazacu, T., (1969). <i>Dialogul la copii</i>, Editura Academiei, Bucuresti..</p>		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Direcții de diagnostic diferențial.	Expunerea	Prezentare PPT

	interactivă	
Metoda de delimitare a fonemelor segmentale și suprasegmentale ale limbii române. Aplicații practice.	Susținere de referate	Prezentare PPT
Analiza studiilor de specialitate din domeniu. Identificarea unor instrumente de evaluare.	Susținere de referate	-
Aplicații practice : completarea unor fișe pentru inventarierea tulburărilor fonologice contextul diferitelor dizabilități.	Proiecte	Activitate de grup
Modalități practice de investigare și stimulare ale auzului fonematic. Prezentarea unui program computerizat.	Demonstrația	Prezentare de caz
Ilustrarea specificului terapiei tulburărilor articulatorii și fonologice prin intermediul prezentării unor studii de caz.	Demonstrația	Prezentare de caz
Aplicații practice de proiectare a unor intervenții de reabilitare la nivel segmental pornind de la cazuri ipotetice.	Demonstrația	Prezentare de caz
Aplicații practice de proiectare a unor intervenții de reabilitare la nivel suprasegmental pornind de la cazuri ipotetice.	Problematizare	Fișe de lucru.
Analize și interpretări ale spectrogramelor.	Exercițiul	Aplicații practice
Specificul asimilării în contextul unor dizabilități. Aspecte psiholingvistice-de la reprezentarea la procesarea fonologică.	Exercițiul	Prezentări și analize de cazuri
Particularități ale contextelor de coarticulare în cazul unor persoane cu dizabilități.	Exercițiul	Prezentări și analize de cazuri
Studii prin care se ilustrează particularitățile inteligibilității în contextul unor dizabilități.	Susținere de referate	-

Bibliografie

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)*. Arlington, VA: American Psychiatric Publishing.

Bishop, D.; Bright, P.; James, C.; Bishop, S; Van Der Lely, H. (2000). Grammatical SLI: A distinct subtype of developmental language impairment? *Applied Psycholinguistics*, 21, 159-18.

Bodea Hațegan, C., Talaș, D., Trifu, R. (2023). Logopedia. Abordări moderne în terapia limbajului- modele de evaluare și direcții de intervenție, Editura ASTTLR/Risoprint, Cluj-Napoca.

Bodea Hațegan, C. (2016). *Logopedia. Terapia tulburărilor de limbaj- Structuri deschise*, București: Editura Trei.

Bodea Hațegan, C. (2013). *Tulburări de voce și vorbire. Evaluare și intervenție*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Van der Lely, H. K. J.; Harris, M. (1990). Comprehension of reversible sentences in specifically language impaired children, *Journal of Speech and Hearing Research*, 55, 101–117.

Van dr Lely, H. K. J.; Stollwerck, L. (1996). A grammatical specific language impairment in children: An autosomal dominant inheritance, *Brain and Language*, 52, 484–504.

Van der Lely, H. K. J.; Rosen, S.; McClelland, A. (1998). Evidence for a grammar-specific deficit in children, *Current Biology*, 8, 1253–1258.

XXX (2004). *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății (CIF)*, OMS Geneva. Organizația Mondială a Sănătății, București: MarLink.

<http://www.netques.eu/>

<http://www.cplol.eu/>

<https://eslaeurope.eu/>
<http://www.ialp.info/>
<http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2015/en>
<http://www.cplol.eu/profession/general-info.html> Retried 21.08.2015

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile acestei discipline asigură dezvoltarea unor competențe profesionale și transversale derivate din standardele stabilite la nivel național pentru subdomeniul Psihopedagogiei speciale. De asemenea, acestea asigură dezvoltarea unor competențe profesionale specifice terapiei tulburărilor de limbaj. Aceste competențe asigură completarea profilului ocupațional pentru terapeutul limbajului (logoped) fiind racordate și la profilurile ocupaționale europene ale Asociației Europene a Logopezilor (ESLA) și alte organisme profesionale internaționale.
- Competențele și obiectivele formulate respectă interesele și drepturile persoanelor cu tulburări de limbaj și ale familiilor acestora.
- Colegiul Psihologilor din România, a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică (www.copsi.ro) și a Procedurilor de atestare în conformitate cu Normele metodologice de aplicare a Legii 213/2004
- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (www.anc.edu.ro/registrul-national-al-calificarilor-din-invatomantul-superior-rncis/)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Pertinența intervențiilor, calitatea întrebărilor, a problemelor supuse discuției. Consistența și coerența datelor prezentate în referat și studiul de caz	Examen scris Evaluarea pe parcursul semestrului	(ponderea în nota finală 25%) 1 prezentare (referat, studiu de caz) - 25% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	Activitate seminarială : prezentare de referate, verificări pe parcurs, proiecte de corectare-recuperare, studii de caz, activitate la seminarii	Tema de seminar va fi aleasă din cele 14 teme de seminar. Fiecare masterand va lucra individual la tema aleasă, iar prezentarea va fi făcută în grup, împreună cu alți colegi care s-au înscris la aceeași tema. Evaluările vor fi făcute de cadrul didactic pe baza următoarelor criterii: calitatea conținutului prezentat, calitate prezentării, pertinența intervențiilor.	ponderea în nota finală 50% Notă: Pentru fiecare seminar masteranzii sunt obligați să citească notițele de la curs și bibliografia minimală aferentă temei
10.6 Standard minim de performanță			

- Transcrierea fonetică a unor mostre de vorbire
- Elaborarea unui raport de caz

Data completării
26.09. 2023

Semnătura titularului de curs
Conf. univ. dr.
Carolina Bodea Hațegan

Semnătura titularului de seminar
Conf. univ. dr.
Carolina Bodea Hațegan

Data avizării în departament
27.09.2023

Semnătura directorului de departament
Prof. univ. dr. Adrian Roșan